

פרק שני

פרק רלא

לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֹהִיר בְּמִצְוָה

שֶׁנִּרְאָה בְּעֵינָיו שְׁהִיא

קְלָה, כְּמִצְוָה שְׁהִיא בְּעֵינָיו חֲמוּדָה.

כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ (בפרק שני לחכות משנה א'), **וְהוּי**

זֹהִיר בְּמִצְוָה קְלָה כְּבַחֲמוּדָה. עַל כֵּן,

בְּשִׁתְּבוּא לְאָדָם מִצְוָה אַחַת, לֹא

יִנְיַחְנָה בְּעֵבֹר מִצְוָה אַחֶרֶת, כְּמוֹ

שֶׁאָמְרוּ אֵין מַעֲבִירִין עַל הַמִּצְוֹת.

וְלְעוֹלָם יִרְאָה אָדָם עֲצֻמוֹ כִּי בְּאוֹתָהּ

מִצְוָה אוֹלֵי יִכְרִיעַ אֶת עֲצֻמוֹ לְכַף זְכוֹת.

בְּדַגְרִסְנָן [הַתָּם] (בפרקא קמא לקידושין דף מ' ע"א),

לְעוֹלָם יִרְאָה אָדָם עֲצֻמוֹ כְּאֵלוֹ חֲצִיו

זָכָאי וְחֲצִיו חֲיָב. עָשָׂה מִצְוָה אַחַת,

אֲשֶׁרִיו, שֶׁהַכְרִיעַ אֶת עֲצֻמוֹ לְכַף זְכוֹת.

עָבַר עֲבָרָה אַחַת, אוֹי לוֹ, שֶׁהַכְרִיעַ אֶת

עֲצֻמוֹ לְכַף חוֹבָה, שֶׁנֶּאֱמַר וְחוּטָא אֶחָד

יֵאָבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה (קהלת ט', י"ח). **בְּשִׁבִיל**

חֲטָא אֶחָד שֶׁחֲטָא זֶה, אֵבֵד טוֹבָה

הַרְבֵּה. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר,

נפש יהודה

הַתְּנַאָה לְפָנָיו בְּמִצְוֹת. עשה לך ספר תורה, טלית, לולב

נאה: **וּבְמִצְוֹתָהּ.** אם הוא קונה דבר שהוא מצוה, כגון ספר

תורה, לולב, יקנה בשליש. ומקשינו, מאי שלישי, אילימא

שליש מעותיו וכו': **הַדְּדוּר מִצְוָה.** כגון שקנה אתרוג בשני

דינרין, ואתרמי ליה יפה, צריך להוסיף דינר אחד, והיינו

שליש: **שְׁלִישׁ מְלֻגָיו.** מתוכו. כגון אם הקטן נמכר בששה,

יוסיף שני דינרין, דהיינו שלישי מלגאו, שלישי שבתוך הדמים,

ויקח את ההדור: **או שְׁלִישׁ מְלֻבָר.** הדמים יחלוק לשנים, ויוסיף חלק שלישי משלו. דהיינו אם קטן נמכר בששה, יוסיף שלשה

דינרים, ויקח את הגדול בתשעה: **עַד שְׁלִישׁ מְשֻׁלוֹ.** דהיינו אותו שלישי שיוסיף בהידור מצוה, משלו הוא, שאינו נפרע לו בחייו.

כדאמרינן, היום לעשותם (דברים ז', י"א), ולא היום ליטול שכרן (עבודה זרה ד' ע"ב): **מִכָּאֵן וְאֶלְפָה.** מה שיוסיף בהידור יותר על שלישי,

יפרע לו הקדוש ברוך הוא בחייו הפירות, והקטן קיימת לו לעולם הבא:

רְלָא יִרְאָה אָדָם עֲצֻמוֹ וְכוּ'. כל העולם שקול במחצה צדיקים וחסידים ומחצה רשעים, וכאילו מעשיו שקולים במחצה על מחצה: **עָשָׂה מִצְוָה אַחַת.** נמצאו זכויותיו מכריעין, ונמצא צדיק, ועל ידו כל העולם הוכרע להיות רובן צדיקים:

הַנֶּהָד יִפָּה בְּקִרְיַת שְׁמַע, הַנֶּהָד יִפָּה

בְּתַפְלָה. הַנֶּהָד יִפָּה בְּתַפְלִין וּבְמִזְוָה

וּבִסְפָה וּבְלוּלָב, הַנֶּהָד יִפָּה בְּתַשׁוּבָה

וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים. הַנֶּהָד יִפָּה בְּעוֹלָם

הַזֶּה, וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְגִרְסָנָן [הַתָּם] (במסכת שבת פרק רבי אליעזר למילה דף

קל"ג ע"ב, ובמסכת נזיר פ"ק דף ז' ע"ב), **תַּנְיָא, זֶה אֵלֵי**

וְאֲנוּהוּ (שמות ט"ו, ז'), **הַתְּנַאָה לְפָנָיו**

בְּמִצְוֹת. וְעַל דָּא גִרְסָנָן [הַתָּם] (בפ"ק לקמח דף

ט"ו ע"א), **אָמַר רַב הֵנָּא, וּבְמִצְוָה עַד שְׁלִישׁ.**

מֵאֵי שְׁלִישׁ. אֵילִימָא שְׁלִישׁ בֵּיתוֹ, אֵלָא

מֵעַתָּה, אֵלוֹ מִתְרַמּוֹ לִיהַ תְּלַת מִצְוֹתָא,

יְהִיב לְכַלְיָה בֵּיתִיהּ. אֵלָא אֵימָא, הַדְּדוּר

מִצְוָה, עַד שְׁלִישׁ בְּמִצְוָה. בְּעֵי רַב אֲשִׁי,

שְׁלִישׁ מְלֻגָיו אוֹ שְׁלִישׁ מְלֻבָר. תִּיקוּ.

בְּמַעֲרְבָא [א] **אָמְרֵי מְשֻׁמִּיהַ דְּרַבִּי זִירָא,**

עַד שְׁלִישׁ, מְשֻׁלוֹ. מִכָּאֵן וְאֶלְפָה, מְשֻׁלָּ-

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

לְפִיכָד יִתְהַדַּר אָדָם בְּמִצְוֹת לְפָנָיו

בּוֹרָאוֹ, וַיִּתֵּן לוֹ הַדְּדוּר בְּעוֹלָם הַזֶּה

וּבְעוֹלָם הַבָּא:

חק יעקב

רַל שְׁלִישׁ בֵּיתוֹ. שחייב אדם לכבזו במצות לולב או ציצית

או ספר תורה, שלישי מה שיש לו: **הַדְּדוּר מִצְוָה עַד**

שְׁלִישׁ בְּמִצְוָה. שאם מצא שני ספרי תורות לקנות, ואחד

הדור מתבירו, יוסיף שלישי הדמים ויקח את ההדור, דתניא,

זה אלי ואנוהו, התנאה לפניו במצות, עשה לך ספר תורה

נאה, לולב נאה, טלית נאה, ציצית נאה:

ויקח את ההדור: **או שְׁלִישׁ מְלֻבָר.** הדמים יחלוק לשנים, ויוסיף חלק שלישי משלו. דהיינו אם קטן נמכר בששה, יוסיף שלשה

דינרים, ויקח את הגדול בתשעה: **עַד שְׁלִישׁ מְשֻׁלוֹ.** דהיינו אותו שלישי שיוסיף בהידור מצוה, משלו הוא, שאינו נפרע לו בחייו.

כדאמרינן, היום לעשותם (דברים ז', י"א), ולא היום ליטול שכרן (עבודה זרה ד' ע"ב): **מִכָּאֵן וְאֶלְפָה.** מה שיוסיף בהידור יותר על שלישי,

יפרע לו הקדוש ברוך הוא בחייו הפירות, והקטן קיימת לו לעולם הבא:

לְפִי שֶׁהָעוֹלָם נִדוֹן אַחַר רֶבּוֹ, וְהִיחִיד נִדוֹן אַחַר רֶבּוֹ, עָשָׂה מִצְוֵה אַחַת, אֲשֶׁרִיו, שֶׁהִכְרִיעַ אֶת עַצְמוֹ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לְכַף זְכוּת. עָבַר עֲבָרָה אַחַת, אוֹי לוֹ, שֶׁהִכְרִיעַ אֶת עַצְמוֹ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לְכַף חוּבָה, שֶׁנֶּאֱמַר וְחוּטָא אֶחָד יֵאָבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה. בְּשִׁבִיל חֹטָא יְחִידִי שֶׁחֹטָא זֶה, אֵבֵד מִמֶּנּוּ וּמִכָּל הָעוֹלָם טוֹבָה הַרְבֵּה.

וַיֵּשׁ לָנוּ לְלַמֵּד מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים, שְׁלֹם בְּכָל הַמִּצְוֹת, לֹא הָיָה כְּמוֹהוּ בְּעוֹלָם, וְהִיטָה חֲבִיבָה עָלָיו מִצְוֵה אַחַת לְקִימָה.

כְּדִגְרַסְנָן [הַתָּם] (כפ"ק דסוטה 77 י"ג ע"א), תָּנוּ רַבֵּנָן, בּוֹא וּרְאֵה כִּמָּה הַמִּצְוֹת חֲבִיבוֹת עַל מֹשֶׁה, שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל נִתְעַסְקוּ בַּבְּיָדָה, וְהוּא נִתְעַסַּק בַּמִּצְוֵה, שֶׁנֶּאֱמַר חֲכַם לֵב יִקַּח מִצְוֹת וגו' (משלי י', ח'). וּמִנֵּין הָיָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ יוֹדֵעַ הֵיכָן יוֹסֵף קָבוּר. אֵלֵא אָמְרוּ, סָרַח בֵּת אֲשֶׁר נִשְׁתַּיְרָה [מֵאוֹתוֹ הַדּוֹר] וְכוּ', כְּדֵאִיתָא [לְעֵיל] (בפרק ו' מתלק סלויה למהם והספדס, סימן רי"ד).

גַּם מְצִינוּ שֶׁלֹּא נִתְּאָוּהָ לְפָנֵס לְאַרְיָן, אֵלֵא כְּדִי לְקַיֵּם מִצְוֹת הָאַרְיָן. כְּדִגְרַסְנָן [הַתָּם] (בסוף הפרק, סוטה 77 י"ד ע"א), דְּרַשׁ רַבִּי שְׁמֵלָאִי, מִפְּנֵי מָה נִתְּאָוּהָ מֹשֶׁה לְפָנֵס לְאַרְיָן, וְכִי לֵאכֹל מִפְּרִיָהּ וְלִשְׁבַּע מִטוֹבָהּ הוּא עָרִידָה. אֵלֵא כְּדָה אָמַר מֹשֶׁה, הַרְבֵּה מִצְוֹת נִצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִין מִתְקִימוֹת אֵלֵא בְּאַרְיָן, אֶפְנֵס אֲנִי

מחנה

בְּאַרְיָן, כְּדִי שְׂאֲקִים אֶת כָּלָם. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּלוּם אֶתָּה מִבְּקִשׁ אֵלֵא כְּדִי לְקַבֵּל שְׂכָר, מֵעֵלָה אֲנִי עָלִידָה כְּאֵלוֹ עֲשִׂיתָם, שֶׁנֶּאֱמַר לָכֵן אֶחְלַק לוֹ בְּרַבִּים, [וְאֶת עֲצוּמִים יֶחְלַק שְׁלָל, תַּחַת אֲשֶׁר הָעֵרָה לַמּוֹת נַפְשׁוֹ, וְאֶת פְּשָׁעִים נִמְנָה], וְהוּא חֹטָא רַבִּים נֶשְׂא, וְלִפְשָׁעִים יִפְגִּיעַ (נשעים נ"ג, י"ב). לָכֵן אֶחְלַק לוֹ בְּרַבִּים, יְכוּל בְּאַחֲרוֹנִים וְלֹא כְּרֵאשׁוֹנִים. תְּלַמֵּד לוֹמַר וְאֶת עֲצוּמִים יֶחְלַק שְׁלָל, כְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שֶׁהָיוּ עֲצוּמִים בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת. תַּחַת אֲשֶׁר הָעֵרָה לַמּוֹת נַפְשׁוֹ, שֶׁמָּסַר עַצְמוֹ לַמִּיתָה [וְ], שֶׁנֶּאֱמַר וְאִם אִין מְחַנֵּי נֵא מְסַפְרֵךְ [אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ] (שמות ל"ב, ל"ב). וְאֶת פְּשָׁעִים נִמְנָה, שֶׁנִּמְנָה עִם מִתִּי מְדַבֵּר. וְהוּא חֹטָא רַבִּים נֶשְׂא, שֶׁכִּפֵּר עַל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל. וְלִפְשָׁעִים יִפְגִּיעַ, שֶׁבְּקִשׁ רַחֲמִים עַל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּחַזְרוּ בַּתְּשׁוּבָה. וְאִין פְּגִיעָה אֵלֵא תִּפְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶתָּה אֵל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה, וְאֵל תִּשָּׂא בְּעַדָם רְנָה וְתִפְלָה, וְאֵל תִּפְגַּע בִּי (ירמיהו ז', ט"ז).

וְכִשְׂיָדַע שֶׁלֹּא יְכוּל לְפָנֵס לְאַרְיָן, קָיֵם חֲצִי הַמִּצְוֵה, בְּאַהֲבָתוֹ אֶת הַמִּצְוֹת. כְּדִגְרַסְנָן [הַתָּם] (במסכת מכות פרק אלו הן הגולין 77 י' ע"א), דְּרַשׁ רַבִּי סִימְאִי [ב], מֵאִי דְכַתִּיב אֱהָב כֶּסֶף לֹא יִשְׁבַּע כֶּסֶף (קהלת ה', ט'), זֶהוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁאִין שְׁלֹשׁ עָרִים שֶׁבְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן קוֹלְטוֹת, עַד

נפש יהודה

וְלִפְשָׁעִים יִפְגִּיעַ. בְּשִׁבִיל פּוֹשְׁעִים הַפְּגִיעַ: יְכוּל בְּאַחֲרוֹנִים. דְּהֵיִינוּ כְּאוֹתָן רַבִּים שֶׁבָּאוּ לְאַרְיָן יִשְׂרָאֵל לְקִיֵּם הַמִּצְוֹת: שֶׁנִּמְנָה עִם מִתִּי מְדַבֵּר. שֶׁכָּךְ כְּתִיב וַיְמוֹתוּ הָאֲנָשִׁים וְגו' (במדבר י"ד, ל'), וְכְתִיב וַיִּמַּת שֵׁם מֹשֶׁה וְגו' (דברים ל"ד, ה):

[א] לְמִיתָהּ. י"ג לְמִיתָהּ: ב [ב] סִימְאִי. י"ג סִימְאִי: י

חַיָּא בַר אֲבִין וְאִי תִימָא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִי, לְעוֹלָם יְקָדִים אָדָם עֲצֵמו לְדַבֵּר מִצְוָה. שְׁבִשְׁבִיל לִילָה אַחַת שְׁקַדְמָה בְּכִירָה לְצַעֲרָה, קַדְמָה אַרְבַּעַה דּוֹרוֹת בִּישְׂרָאֵל, עוֹבֵד, וַיְשִׁי, וְדוֹד, וּשְׁלֹמָה. וְאֵלּוּ צַעֲרָה עַד רְחֻבָּעַם, כַּדְפְּתִיב וְשֵׁם אֲמוֹ נַעֲמָה הָעַמֻּנִית (מלכים א' י"ד, כ"א).

וְגַרְסַנְן נְמִי [הַתָּם] (במסכת מכות פרק אלו הן הגולין דף י' ע"א), אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, מִפְּנֵי מַה זָכָה רְאוּבֵן לְהַמְנוֹת בְּהַצְלָה תַחֲלָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָּתַח בְּהַצְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּלְהוּ מִיָּדָם (בלאשית ל"ז, כ"א).

וְאֵף עַל פִּי שִׁיקָדִים אָדָם בְּמִצְוָה, צְרִיךְ לְגַמְרָה. לְפִי שֵׁאֵם בָּא אַחַר וּגְמָרָה, נִקְרְאָתָּ בְּעַל שְׁמוֹ. כַּדְגַּרְסַנְן [הַתָּם] (בפלקא קמח לסוטה דף י"ג ע"ב), קָשׁוּ קְרָאִי אֶתְהַדְדִּי. כְּתִיב וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֵמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ (שמות י"ג, י"ט), וְכְתִיב וְאֵת עֲצֵמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הָעֵלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בְּשֶׁכֶם (יהושע כ"ה, ל"ב). אָמַר רַבִּי חֲמָא בְּרַבִּי חֲנִינְא, כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת וְאִינוּ גּוֹמְרָה, וּבָא אַחַר וּגְמָרָה, מַעֲלָה הַפְּתוּב עַל מִי שֶׁגְמָרָה כָּאֵלּוּ עֲשָׂאָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, אִם יָכוֹל הָרֵאשׁוֹן לְגַמְרָה וְלֹא גְמָרָה, אֵף מוֹרִידִין אוֹתוֹ

נפש יהודה

וּמִי נָאָה לְלַמֵּד בְּהַמּוֹן. לְדַרוֹשׁ בְּרַבִּים: מִי שְׁפָל תְּבוּאָה שְׁלוֹ. שְׁבָקִי בְּמַקְרָא בְּמִשְׁנָה וּבַהֲלָכוֹת וּבַאֲגוּדוֹת: בּוֹ לְדַבֵּר. אַחַד מְדַבְּרֵי תוֹרָה, סוּף מִתְמַשְׁכֵּן עָלָיו. כְּלוּמַר, אֵין הַקַּב"ה מוֹוֹתֵר לוֹ, אֵלֹא יִגְבַּהּ מִמֶּנּוּ: וַיִּרְא מִצְוָה הוּא יִשְׁלָם. שְׂרָאָה שְׁכַתוּב שְׁמִצְוָה הוּא מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֵיךְ לֹא יִקְיִימָה, עַל כֵּן יִקְבַּל שְׁכַר טוֹב. וּמְדַרְשׁ [תְּהִלִּים], בּוֹ לְדַבֵּר יַחֲבַל לוֹ, עַל דּוֹד, שְׂאֵמֵר לְפָנֵי הַקַּב"ה, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מַה הִנָּה בְּשׁוֹטִים וּבְצַרְעָה וּבְעַכְבִּישׁ. אָמַר הַקַּב"ה, חֵייד סוּף שְׁתַּצְטַרֵּךְ לָהֶם. בְּאִכִּישׁ עֵשָׂה עֲצֵמו שׁוֹטָה. וּבְמַעֲרָה, שְׂאֵרְגָה עַכְבִּישׁ עַל פִּי הַמַּעֲרָה. וְכִשְׁהִיָּה בֵּין רַגְלֵי אַבְנֵר, הַצַּרְעָה הַצִּילָתוֹ. עַל כֵּן, אֵל יְבוּזָה אָדָם שׁוֹם בְּרִיָּה בְּעוֹלָם, מְכַל שְׁכֵן בְּמִצְוָה שְׁהִיא קִטְנָה בְּעֵינָיו. וְזֶה כִּי לֹא דַבֵּר רַק הוּא מְכַם (דברים ל"ב, מ"ו). וְאִם רַק הוּא, מְכַם הוּא רַק, בְּדַעַתְכֶם, וְלֹא בְּדַעַת הַקַּב"ה שְׂבָרָה וְצִיּוּה אוֹתָם:

רלב וְאֵל יִשְׁלִיכְנָה אַחֲרֵי גֵוֹ. כְּלוּמַר, לֹא יִנִּיחַ הַמִּצְוָה אַחֲרָיו וְלֹא יִקְיִימָנָה: לְדַבֵּר מִצְוָה. נִתְכוּוֹנוּ, שְׁיִכְנָה הָעוֹלָם. כְּסוּבְרִין שְׂלֹא נִשְׂאֵר בְּעוֹלָם אֵלֹא הֵן וְאִבְיָהֶן, כְּמוֹ שְׂאֵמֵרוּ וְאִישׁ אֵין בְּאַרְץ לְבָא עֲלֵינוּ כְּדַרְךְ כֹּל הָאָרֶץ (בראשית י"ט, ל"א): נַעֲמָה הָעַמֻּנִית. שְׁנַתְגִּירָה וְנִשְׂאָה שְׁלֹמָה, וְהִיא אֲמוֹ דְרַחֲבָעַם: לְהַמְנוֹת בְּהַצְלָה תַחֲלָה. שְׁפַתָּה הַכְּתוּב בְּעֵרִי מְקַלֵּט תַחֲלִילָה, שׁוֹרַח שֶׁמֶשׁ לְרוֹצְחִין, בְּנַחֲלַת רְאוּבֵן: וַיִּקַּח מֹשֶׁה. שְׁהוּא לְבַדּוֹ הָעֵלֶן: אֵף מוֹרִידִין אוֹתוֹ מְגַדְלָתוֹ. מִן הַשָּׁמַיִם, לְמַתְחִיל וְאִינוּ גּוֹמֵר.

אלא אם כן נאנס, כמשה שמת בעבר הירדן:

שְׂלֹא נִבְחָרוּ שְׁלֹשׁ שְׂבָאָרֶץ, וְאָמַר, מִצְוָה שְׂבָאָה לְיָדֵי אַקְיִמְנָה. וּמִי אֵהֵב בְּהַמּוֹן לוֹ* תְּבוּאָה, וּמִי נָאָה לְלַמֵּד [א] בְּהַמּוֹן, מִי שְׁפָל תְּבוּאָה שְׁלוֹ. וְהִינוּ דְאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מֵאִי דְכְּתִיב מִי יִמְלִל גְּבוּרוֹת יי (תהלים ק"ו, ב'), לְמִי נָאָה לְמִלֵּל גְּבוּרוֹת יי, לְמִי שֶׁיָּכוֹל לְהַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ.

עַל כֵּן, אֵל יֵהֵא קַל בְּעֵינֵי שׁוֹם אָדָם לְקִים מִצְוָה גְּדוּלָה אוֹ קִטְנָה. וְאִם הִיא בְּזוּיָה בְּעֵינָיו, אוֹלֵי הִיא גְּדוּלָה בְּעֵינֵי הַבוּרָא, לְתַת לוֹ בְּעַדָּה שְׁכָרוּ מִשְׁלָם. וְעַל דְּבַר כְּזֶה אָמַר שְׁלֹמָה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בּוֹ לְדַבֵּר יַחֲבַל לוֹ, וַיִּרְא מִצְוָה הוּא יִשְׁלָם (משלי י"ג, י"ג):

פרק שלישי

פרק רלב

לְעוֹלָם יְקָדִים אָדָם עֲצֵמו לְדַבֵּר מִצְוָה, וְאֵל יִשְׁלִיכְנָה אַחֲרֵי גֵוֹ*, שְׂמָא אַחַר כֶּךָ לֹא יוֹדְמֵן לְיָדוֹ. שְׁגָדוּל שְׁכַר הַמַּקְדִּים עֲצֵמו לְעֵשׂוֹת מִצְוָה, מֵאוֹתוֹ שְׁיַעֲשֶׂנָה אַחַר כֶּךָ, אֵף עַל פִּי שְׁתְּבוּא לְיָדוֹ. כַּדְגַּרְסַנְן [הַתָּם] (במסכת קמח פירק פור סגנת דף ל"ח ע"ב), אָמַר רַבִּי

[א] ללמד. נ"א ללמד: